

בית

מרן

ערש"ק
ב' תמוז תשע"ט
פרשת חקת
(מסטיירן: רפתה הגלגדי (שומרים יא))

עלון מס' 216

לענין מרן רבינו עובדיה יוסף זע"א

הרב המקדים: הרה"ג רבי שלמה בן עזרא שליט"א
רבה הראשי של מבשרת ציון

שיעורו השבועי

של מרן הראש"ל הרה"ר לישראל אב"ד בביה"ד העליון
הגאון הגדול רבי **יצחק יוסף** שליט"א
נשיא מועצת הרבנות הראשית לישראל

נערך ע"י: הרה"ג רבי יצחק לוי שליט"א
רבה הראשי של העיר נשר | חבר מועצת הרבנות הראשית לישראל

העיר	הדלקת נרות שבת	צאת השבת	רבינו תם
ירושלים	19:34	20:24	21:21
תל אביב	19:31	20:22	21:18
חיפה	19:35	20:25	21:21
באר שבע	19:31	20:22	21:17

אין לקרוא בעלון בשעת התפילה

השבוע
זכות עלון
"בית מרן" מוקדש ל:

יהודה בן פרלה
ומירב בת שושנה

מייצגת הציבור ופועלת למען צרכי
הקהילה והעיר נשר

חבר המועצה: חיים בן-ציון
חייגו: *5290

"מחברים את היום עם הלל"

ביקו הליכות בית מרן
5 דקות של לימוד
בין שקיעת החמה לצאת הכוכבים

עם הרה"ג רבי ישראל לורי שליט"א

עכשיו - *5293
בשלושה 10 בשבועות חי

תוכן העניינים:

השיעור השבועי	עמ' 1-4	
מורנו ורבינו רבי יצחק יוסף שליט"א		
פרשת חקת	עמ' 5	
הגאון הגדול רבי ברוך שרגא שליט"א		
בעקבות רבותינו	עמ' 5	
הגאון הגדול רבי שלמה קלוזנר זצוק"ל		
מאור ישראל	עמ' 6	
הרה"ג רבי ישראל לורי שליט"א		
אקטואליה בהלכה	עמ' 6	
הרב אברהם דניאל שליט"א		
לחיות עם האמונה	עמ' 7	
הרה"ג רבי י. ישראל לוגאסי שליט"א		
אתגרים בחינוך	עמ' 7	
הרב אברהם ברזילאי שליט"א		
נפלאות הבריאה	עמ' 7	
חמישה חושים באדם		
בחסדך בטחתי	עמ' 8	
הרה"ג רבי יגאל כהן שליט"א		

הלכות בישול בשבת

המקור והטעמים לאיסור מוקצה. לטלטל על סמך העירוב של צורת הפתח.
דין מוקצה במחומר, אם מותר ליהנות ולגעת במוקצה. לימוד הלכות מוקצה.
תנאי להתיר מוקצה.

כפתור חשמלי

א. בשיעור הקודם [ראה עלון בית מרן פרשת קורח אות ט] דיברנו אם מותר בשבת להוריד את כפתור החשמל בשעה שהוא מכובה על ידי שעון שבת, והבאנו מה שכתב בספר לבושי מרדכי וינקלר (תליתאה חאו"ח סימן כה) שגם בכהאי גוונא שאין זרם יש חשש איסור בונה וסותר, אבל אמרנו שהלכה לא כדבריו, וכמו שכתב הציץ אליעזר (ח"ט סימן נה), וכן דעת החלקת יעקב (ח"א סי' נה, ובדפ"ח חאו"ח סימן פא), ועוד. ומכיון שאין זרם חשמלי אין חשש בונה וסותר בהזזת הכפתור, רק שצריכים להיות בטוחים שבאמת אין זרם חשמלי. ועדיין יש לדון אם יש חשש בהזזת הכפתור מצד איסור מוקצה, כי הכפתור מחובר לקיר, ויש לברר אם שייך מוקצה במחומר.

מוקצה משום הוצאה

ב. בפשטות טעם איסור מוקצה הוא גזרה משום הוצאה, וכפי המבואר בגמרא (שבת קכד ע"ב, וביצה לו ע"ב. וע"ע רש"י ביצה יב.). ואמנם היום בדרך כלל יש עירוב של צורת הפתח - עמוד מכאן ועמוד מכאן וחוט על גביהם - והרבה סומכים עליו לטלטל, אבל העירוב בארץ הוא לא לכל הדעות, ומרן זצ"ל עד סוף ימיו החמיר על עצמו ועל בני ביתו לא לטלטל למרות העירוב, מתחילה הרב

1 היה גאון עצום, אב בית דין בציריך. אמנם בספרו ח"א היקל מאוד להשתמש בחשמל, אך בח"ג חזר בו והתחרט על מה שהיקל, כי להתיר שימוש בחשמל זו פרצה בחומת השבת. גם הגאון רבי שלמה זלמן אוירבך בספרו מנחת שלמה (ח"א סי' יב) חיפש למצוא איסורים על פעולת הגברת הזרם, כדי שלא יבואו להתיר.

מכאן נלמד שצריך להיזהר מכל מיני פנטזים שמייצרים כדי להשתמש בחשמל בשבת, כאמור כי זו פרצה בחומת השבת, אחר כך יפעילו רכבת ומטוס בגרמא והשבת תיעשה כחול, אוי ואבוי. ובפרט שיש הסוברים שלא שייך היתר גרמא בדבר קבוע.

היה יותר תקיף בזה, כי מרן בשלחן ערוך (סימן שמה סעיף ז) כתב: איזהו רשות הרבים, רחובות ושוקים הרחבים ט"ז אמה וכו' הוי רשות הרבים, ויש אומרים שכל שאין ששים רבוא עוברים בו בכל יום אינו רשות הרבים. ואם כן מה שסומכים על העירוב, זה רק לפי היש אומרים שלא מצוי אצלנו רשות הרבים דאורייתא אלא כרמלית, ורק לכרמלית מועיל העירוב של צורת הפתח, אבל לרשות הרבים דאורייתא צריך חומה עם דלתות שנסגרות בלילה [כמבואר בש"ע סי' שסד סעיף ב.]. אבל מרן כתב בסתם שרשות הרבים היא ט"ז אמה - שמונה מטר, והיום רוב הרחובות שלנו יש רוחב שמונה מטר², ואיך נסמוך על העירוב נגד דעת מרן. וגם כשעושים עירוב של צורת הפתח, בדרך כלל צריך שלא יהיו רחוקים יותר מעשר אמות [ע"ש"ע סימן שסב סעיף י.], ולא כמו שעושים היום.

רשות הרבים בזמננו

ג. בילקוט יוסף שבת ב' (סי' שא) כתבנו סימן שלם וארוך מתי לסמוך על העירוב ומתי לא, הלכנו לפי מה שהרב סבר בזמנו להחמיר, אבל ביביע אומר ח"ט (חאו"ח סימן לג) וח"י (חאו"ח סי' לב) הרב הראה פנים למקלים, וצירף כמה סברות. החזון איש (סי' קז אות ה והלאה) כתב שהיום שאין לנו רחובות מפולשים כמו שהיה בדגלי מדבר, אין רשות הרבים דאורייתא. ומרן ביביע אומר (ח"ט שם אות ו) מביא לחזון איש אש אסמכתא מהראשונים, ואפילו במקום שעוברים ששים רבוא, יש סברא של הבית אפרים (סי' כו) - היה לפני כמאתים וחמישים שנה - שכאשר נוסעים במכוניות ולא ברגל כדגלי מדבר, אין זה רשות הרבים. מרן זצ"ל צירף עוד שיש סתירה בדברי מרן השלחן ערוך, בסימן שמה שהזכרנו נראית דעתו שרשות הרבים דאורייתא היא כשיש בה שמונה מטר, אך בסימן שג (סעיף יח) כתב מרן: והאידינא, נשי דידן נהגו לצאת בכל

2 אולי בעיר העתיקה בצפת הרחובות צרים יותר משמונה מטר, וזה נחשב כרמלית.

אביגיל בת מירב שמחה, שלוות הנפש ויראת שמים

תכשיטין וכו', והשתא דלית לן רשות הרבים גמור הוה ליה כל רשות הרבים שלנו כרמלית ודינו כחצר שאינה מעורבת, ומותר. עכ"ל. ומשמע שגם רשות הרבים שלנו שהיא שמונה מטר דינה כרמלית. אפשר לומר שמרן חזר בו בסימן המאוחר - סימן שמה - ששמונה מטר נחשב רשות הרבים, או שמרן בסימן שג לימד זכות על הנשים שמתלטלות תכשיטים, כי באיסור גזירה יש להקל, שהרי כל איסור זה הוא גזירה שמתאוצצא ותראה לחברתה. ומרן זצ"ל מביא אחרונים מערכה לקראת מערכה מהי דעת מרן, ואולי דעתו ששמונה מטר זה עדיין כרמלית, וכן אולי עירוב שלנו מועיל, ואולי כהחזון איש, ואולי כהבית אפרים, לכן מרן זצ"ל פסק שהמיקל לטלטל במקום שיש עירוב יש לו על מה לסמוך.³

הסירו מכשול

ד. לפני הרבה שנים - אולי עשרים שנה - היה רב גדול אחד בניו יורק שהחליט לעשות שם עירוב, וקיבל תמיכה מהאדמו"ר מאונגוואר⁴ בעל המשנה הלכות. כשהייתי אצל האדמו"ר לפני שהגיע לארץ, סיפר לי שהעמיד את אחד מתלמידיו לספור כמה אנשים עוברים ביום באושן פארקו בכביש הראשי של ברוקלין, ואמר לו התלמיד שלא עוברים שם שש מאות אלף איש בכל יום. אולי אותו תלמיד אין לו 'תעודת גמר' - לא גמר בית ספר ולא יודע לספור... אולי ספר אוטובוסים ולא ספר את מנין האנשים, ואפילו הכי מרן זצ"ל הסכים שיש לעשות שם עירוב, וסמך על כמה צירופים להקל להם על ידי עירוב, כי שם לא היו נזהרים והיו מטלטלים כיפה, או מטפחת אף, או מפתחות, והיה צריך להציל אותם מאיסור⁵. ואמנם חכם

3 אדם הולך עם אשתו עם עגלה בעליה של רחוב יחזקאל, הוא הולך כמו אפנדי והיא מתאמצת לסחוב את העגלה, יראה את זה אדם לא דתי, גיד: ככה עושים הדתיים האלו? זה חילול השם, שיעזור לה, שנים שעשאוה פטורים...

4 היה אדמו"ר וספרו מלא פלפולים, אבל היה גאון עצום בהלכה, יש הרבה אדמו"רים שעוסקים בהלכה.

5 לפני למעלה מארבעים שנה, בתחילת כהונתו של מרן זצ"ל כרב ראשי, הצטרפתי אליו לנסיעה לברזיל, ומרן עשה שם כמה תקנות יפות, אחת מהן, מרן ראה שהם מטלטלים כיפות, ואמר להם שלא יטלטלו אלא יבקשו מאיזה גביר שיתרום ביתן עם כיפות בכניסה לבית נכסת, כמו בבית המערב, אבל לא כיפות חד פעמי מקרטון... וגם שיביאו לשם טישו - שהיה אז פחות מצוי - ולא יטלטלו מטפחות.

הסיבה שלא היו שמים כיפות על הראש ברשות הרבים, מפני שהיתה שם אנטישמיות ופחדו להסתובב כך. כשהיינו שם, עצרו מכוניות וצעקו עלינו: יהודים יהודים... פעם נכחתי בברזיל בשיעור של תלמיד חכם אחד שמוסר כל בוקר שיעור בחק לישראל ומסביר יפה, אחר כך פגשתי אותו שם עם קרחת בלי כיפה, אמרתי: זה הוא, או לא הוא... אבל התברר שהולכים כך כי מפחדים. אם הוא היה אשכנזי היה לובש שטריימל שתי קומות... היום ב"ה בכמה מקומות המצב יותר טוב.

גם אצל החלפים היו מגיעים עם נעלים לתפלות ביום כיפור, היו מסורתיים ויראי שמים אבל לא ידעו הלכה, היום ב"ה יש הרבה יותר מודעות, מרן זצ"ל דיבר עם משה סבא ע"ה ממקסיקו, ותרם כמות גדולה של 'נעלי כיפור' שלא יצטרכו לטלטל, והסכים שיקחו אותם אחר כך לבית.

פעם אחד התלמידים שלנו משיבת חזון עובדיה לקחו אותו להיות רב קהילה במקסיקו, עשינו לו מסיבה ומרן זצ"ל דיבר שם. כעבור כמה חודשים אני רואה אותו בגאולה בירושלים, אמרתי לו: מה קרה, 'חזרה חנה לשחרוריה' (ע"פ תענית נג), מה אתה עושה פה? אמר: פיטרו אותי, הגבאים שם לא בסדר. הגמרא (שבת ק"ט). אמרת שאדם לא רואה חובה לעצמו, ואם בזמן התנאים והאמוראים כך, כל שכן בזמננו. סיפר לי שביליל כיפור מכרו את 'כל נדרי', ואחד קנה את זה בחמישים אלף דולר - של אז שהיה שווה הרבה יותר מהיום - הרים את הספר תורה וביקר שהחיינו, אותו תלמיד חכם ראה שבא עם נעליים, חלאבי מסורתי שמכבד חכמים אבל מסכן לא בקי ההלכה. אמר, לא יכולתי להתאפק, דפקתי על השלחן ואמרתי: רבותי, מי ביקש זאת מידכם רמוס חצרי, לא יצאנו ידי חובה, נחזור כולנו לברך שהחיינו פעם שניה! דיבר ככעס, 'בקנאו את קנאתי'. אבל לעשירים יש חסידים, הקדוש ברוך הוא אוהב אותם ולכן נתן להם כסף [ע' רש"י ב"מ לה. ד"ה לוח], כל שכן שאנשים אוהבים אותם... קמו כמה חסידים של העשיר הזה והתחילו לצעוק על הרב: אתה שופך דמים, עדיף שתפיל לכבשן האש ואל תלבין פני חבריך ברבים! וחלק מהחסידי טענו: לא, הרב צודק! במקום לקרוא כל נדרי ולהתפלל כמו שצריך היה בלאגן, ובמוצאי כיפור חיכו לרבינו תם או אולי לפני כן... וקיבל מכתב פיטורין. הוא מספר לי את כל זה, ואומר שהגבאים לא בסדר. אמרתי לו, סליחה, אבל אתה לא בסדר! ככה עושים? היית צריך לקרב אותה, הוא מסורתי, הוא בא להתפלל, הוא לא מהרצליה פיתוח וכדומה שצבענו הרב לא מכירים את הדת. אמר לי: אבל הרב, הוא בא עם נעליים, איך הוא יוציא ידי חובה? מה הייתי צריך לעשות? אמרתי לו: תשמע, אף אחד לא התיר להשתמש ברמקול בשבת, היה רב אחד בחו"ל שהתיר, ומרן שלח לו מכתב חריף שיפסיק לדבר מרמקול בשבת, לצערנו עד היום הוא רב של קהילה שם למרות שמרן יצא נגדו בחריפות, כי היה רב אחר שתמך בו. היית צריך לנהוג בחכמה ולומר להם: רבותי, כיון שאף אחד לא התיר רמקול ולא כולם שמעו טוב את המברך, לכן נחזור כולנו לברך שהחיינו, וכך אותו עשיר לא היה נפגע, ואחרי התפילה היית קורא לו ומסביר לו את ההלכה בנחת. אני הייתי רואה איך מרן זצ"ל דיבר עם אנשים שנכשלו בהלכה, היה קורא להם לבד ומסביר להם בלבביות. רב קהילה צריך לדעת 'טרחם ומשאם וריבם עלי היו כולנה' (ע"פ דברים א, יב, ובראשית מב, לו), אי אפשר

ברוך בן חיים שהיה ידיד טוב של מרן זצ"ל, ובצעירותו גם למד עמו בחברותא, טען שבניו יורק יש רשות הרבים גמורה ואי אפשר להתיר על ידי עירוב, אבל כיון שהרב פסק הוא שתק, ואכן עשו שם עירוב, והיום ב"ה בכל הקהילות בברוקלין, שערי ציון, אחיעזר, ועוד, יש עירוב כדי להציל את הרבים מאיסור.

מוקצה במחובר

ה. הזכרנו שכל איסור מוקצה הוא משום גזירה שאדם לא יוציא חפץ מרשות לרשות, ולכאורה לפי זה אם המוקצה מחובר כמו כפתור שמחובר לקיר, אין חשש שיוציאו לחוץ, ואין סיבה לאסור משום מוקצה. ובאמת מטעם זה כמה ראשונים סוברים שאין איסור מוקצה במחובר, כן משמע מהאור זרוע (ח"ב סימן לג) מעתיקו הרמ"א (סימן רסה ס"ג בהגה), בזו הלשון: אסור ליגע בנר דולק כשהוא תלוי, אף על פי שאינו מטלטלו ואין בו משום מוקצה בנגיעה בעלמא, מ"מ אסור פן יתנדנד קצת מנגיעתו ויטה. עכ"ל. משמע שכל האיסור לגעת בנר שמן משום הטיית השמן שימשך יותר טוב בפתיחה ושלחבת עולה מאליה⁶, אבל אין בזה איסור מוקצה, כי הנר מחובר לקיר. ואם כן בנר שעווה או במנורת חשמל שאין חשש שמה יטה, יהיה מותר להזיזה כי אין מוקצה במחובר. כך פסקו כמה מגדולי האחרונים שאין מוקצה במחובר ומהם: האליה רבה (סימן שיב סק"ב), והתוספת שבת (שיב סק"א), והתורת שבת (סי' רסה סק"ו), ומהר"י עייאש (בש"ת בית יהודה ח"א הא"ח סימן יא) כותב, מעולם לא שמענו שיש מוקצה במחובר, וכן כתבו המאמר מרדכי⁷ (סי' שיב סק"ט), והנהר שלום וינטורה (סי' שלו סק"ג). אולם המגן אברהם (סי' רסה סק"ד, וסי' שיב סק"ו) ה"ט"ז (סי' שלו סק"ד) והמשנה ברורה (סי' רסה סק"י) פוסקים שיש מוקצה במחובר, ומדייקים כך מהראשונים. ומכיון שיש בזה מערכה לקראת מערכה, ומוקצה הוא דבר דרבנן⁸, ספק דרבנן להקל. יש עוד לפלפל הרבה בדין מוקצה במחובר, מי שרוצה יראה בילקוט יוסף (שבת ב' עמ' תכג) לגבי מאוורר מחובר לקיר אם מותר להזיזו, יש שם אריכות, והמסקנה להקל כי נוקטים שאין מוקצה במחובר.

מוקצה דרבנן

ו. אמרתי בדברי שאיסור מוקצה הוא גזירה מדרבנן משום הוצאה. יש מי שחשב שמוקצה הוא איסור מדאורייתא, הוא מסתמך על הגמרא בתחילת מסכת ביצה (ב): שלמד רבה מהפסוק 'והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו', חול מכין לשבת וחול מכין ליום טוב, ואין יום טוב מכין לשבת ואין שבת מכינה ליום טוב. ופירש רש"י שרבה למד מכאן שמוקצה דאורייתא, ואם כן מהתורה חל דין מוקצה על ביצה שנולדה ביום טוב⁹. אבל אותו אחד לא שם לב ששם מדובר לנענין אכילה, בזה יש מאן דאמר שהאיסור מהתורה, אבל לגבי טלטול מוקצה אף אחד לא דיבר, וזה ודאי איסור דרבנן.

מאימתי נאסר המוקצה

ז. את הענין של איסור טלטול מוקצה ראינו כבר בזמן נחמיה שהיה בזמן עזרא הסופר, בין הבית הראשון לבית השני, כתוב בנחמיה (יג, טו) שהציבור היו מזוללים באיסורי שבת, ומבואר בגמרא (שבת קכג) שבאו חכמים ואסרו לטלטל את כל הכלים חוץ משלושה - מקצוע של דבילה, וזוהמא ליסטרו של קדרה, וסכין קטנה שעל גבי שלחן. ראו שהציבור שמעו לחכמים וחזרו להיזהר מאיסורי שבת, התירו

להתיר דברים אסורים, אבל לפעמים אם תאמר שאסור לא ישמעו לך, כשם שמצוה לומר דבר הנשמע כך מצוה לא לומר דבר שלא נשמע (יבמות סה:), במקרה כזה צריך להיות פיקה, ולא להיות 'ראש בקיר'.

6 מטעם זה אסור לפתוח דלת כנגד נר שמן, כי האש גודלת.

7 היה גאון עצום בן דורו של החיד"א, עד עכשיו ספרו היה אותיות רש"י שבורות, עכשיו הוציאו את הספר מחדש, הוא כותב כל כך יפה, מי שרוצה לראות סתירות במרן ופלפולים בדברי מרן זה הספר, תענוג ללמוד בו.

8 בבית יוסף (סימן רנט) בדין ליתן מוכין לתוך הכרית אם נחשב מוקצה, כתב בזו הלשון: ונראה דאף על גב דהר"ף והרמב"ם הוו רוב בנין, כיון דאיכא רוב מנין דפליגי עליהו, ומידי דרבנן הוא, נקיטין לקולא. עכ"ל. ועל פי זה פסק בשלחן ערוך (סעיף א). אתה הראת לדעת שבמוקצה דרבנן, יש להקל אפילו נגד נעוודי הוראה.

9 בירושלמי (ביצה פ"ה ה"א) מבואר שאפילו לגעת בביצה אסור, אך על פי שכל נגיעה במוקצה מותרת, ביצה היא עגולה וכל נגיעה בה מזיזה אותה ממקומה.

כשהביצה בתוך מעי התרנגולת יש לה קרום דק, אם הקליפה תהיה קשה בתוך מעיה, כשתשב הביצה תישבר והיא תיעשה טריפה ותמות, הקב"ה ברוב רחמי עשה שרק ברגע שהיא מטילה את הביצה הקליפה תיהפך להיות קשה.

קצת כלים, וחזרו והתירו עוד, וחזרו והתירו, עד שאמרו: כל הכלים ניטלין בשבת חוץ מן מסר הגדול ויתד של מחרישה. משמע שכבר בזמן נחמיה היה איסור מוקצה.

מוקצה האסור כבר מזמן דוד המלך

ה. האמת שמצינו איסור מוקצה עוד לפני כן, בגמרא שבת (ל). מובא שאמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא: רבוננו של עולם, "הודיעני ה' קציי! תגיד לי מתי יום פטירתי, אני רוצה לחזור בתשובה, אולי חטאתי כלפי מישוהו, אולי ביזיתי חכם, אולי גנבתי כסף, אדם רוצה להתפייס עם כולם לפני שנפטר. אמר לו הקב"ה: גזרה היא מלפני שאין מודיעים קצו של בשר ודם. "ומדת ימי מה היא?" מה זה מדת ימי, מידה בסנטימטר? אלא ביקש דוד שלפחות יודיעו אם ימות בחורף או בקיץ, אמר לו הקב"ה: גזרה היא מלפני שאין מודיעים מדת ימיו של אדם. תמיד צריך לחשוב אולי מחר ימות וכל יום יעשה תשובה, וכי יש ביטוח חיים? יש ביטוח מתים... אשרי אדם מפחד תמיד. המשיך דוד ואמר: "אדעה מה חדל אני" לפחות תאמר לי באיזה יום בשבוע אמות, מגיע לו, מלך ישראל שכל ימיו ישב ועסק בתורה, טיהר אשה לבעלה וכו' [ע' ברכות ד.]. אמר לו: בשבת תמות. ביקש דוד: זה כבוד של מלך ישראל שיהיה מוטל כאבן שאין לה הפוכין? יש בעולם כל כך הרבה אנשים - סינים, יפנים, אמריקאים - אמות באחד בשבת! - תן ליהודי עוד כמה שעות עד מוצאי שבת! אמר לו: כבר הגיעה מלכות שלמה בנך, ואין מלכות נוגעת בחברתה אפילו כמלא נימא. ביקש דוד: אני מוותר על יום אחד - אמות בערב שבת!¹⁰ אמר לו הקב"ה: אתה מוותר על יום אחד שלך? אני לא מוותר! "כי טוב יום בחצריך מאלף", טוב לי יום אחד שאתה יושב ועוסק בתורה מאלף עולות שעתיד שלמה בנך להקריב לפני על גבי המזבח!¹¹ ודוד המלך היה יושב כל שבת ולומד!¹² והנה הגיע חג שבועות שחל בשבת¹³, והגיע זמן פטירתו של דוד המלך, בא מלאך המות לקחת את נשמתו, אבל לא יכל כי דוד ישב ולמד, מי יגע במי שלומד תורה?...! חיכה שעה שעתיים אולי יפסיק, אולי יעשה כוס תה... אבל לא מפסיק, איזו התמדה! ומנגן מקאמת בלימוד, עושה עג'ג'ג... מלאך המות אין לו זמן, יש לו עוד עבודה... מה עשה? החל לגינת ביתן המלך והתחיל לנענע את העצים, הוא מלאך - יש לו כח... 'אשמע אחרי קול רעש גדול', מה הרעש הזה? אין רוחות בסיון! כנראה איזה גנב בא לקחת פירות וצריך להוכיח אותו - הוכח תוכיח את עמיתך. דוד המלך הפסיק ללמוד ובא לרדת במדרגות, בא מלאך המות והוריד מדרגה ודוד המלך נפל ונפטר. שלח שלמה המלך לשאול בבית המדרש: אבא מת ומוטל בחמה, וכלבים של בית אבא רעבים, מה אעשה? שלחו לו: חתוך נבלה והנח לפני הכלבים, ואביך הנח עליו ככר או תינוק ותכניס אותו לבית. וכך עשה. משמע שהיה דין מוקצה כבר מזמן דוד המלך, הרבה לפני עזרא ונחמיה. מבאר הגאון רבי זלמן (בש"ע שלו סי' שח סעיף יז) שבזמן נחמיה גזרו מוקצה על כלים שיש בהם צורך, שהם מוקצה מחמת חסרון כיס או כלי שמלאכתו לאיסור, אבל מוקצה שאין בו שימוש כלל ואינו ראוי לכלום כגון מת לא היו צריכים לגזור, כי היה כבר אסור מזמן דוד המלך. ובאמת מבואר בפוסקים שמוקצה של מת הוא חמור יותר!¹⁴

אגב הבגדים

ט. דוד המלך נפטר באמצע לימודו, והיה עם בגדי מלכות, ואם כן למה צריך לשים עליו כיכר או תינוק, לכאורה היה להתיר לטלטלו אגב הבגדים¹⁵, וכמו שכתב

10 מי שנקבר ביום שישו אחר חצות ניצל מחיבוט הקבר, יש לזה הרבה מעלות, פעם שאלו אותנו משפחה שאבא שלהם נפטר ביום חמישי בערב, אם ידחו את הלוויה למחרת אחר חצות שניצל מחיבוט הקבר, אמרתי להם שאסור להלך את המת, בפרט בירושלים שמקפידים על כך יותר, לכן אם נשאר זמן באותו יום ויש חבא קדישא שמוכנים לטפל, אין לדחות את ההלוויה.

11 רבותי, רק שנבין מה מעלת קרבן, קרבן תמיד של בין הערבים מכפר על עוונותיהם של כל ישראל שעשו במושך כל היום, וקרבן תמיד של שחר מכפר על כל העוונות שעשו בלילה. והסימן שהקרבן מתקבל, שהיה עשנו עולה לשמים ישר כמו עמוד ענן בדרך ניסית, למרות שבירושלים יש רוחות. אבל יום אחד של תורה חשוב יותר מאלף עולות.

12 יש דעה שבשבת היה אוכל רק בלילה, ומהבוקר עד צאת השבת היה מתענה, הלימוד ברצף בשביל זה עונג שבת, כמו שמותר להתענות בשבת תענית חלום כי זה התענוג שלו. ויש חולקים וסוברים שלא יתכן שדוד המלך לא קיים סעודות שבת.

13 היום שיש לנו לוח שנה מסודר, לעולם לא יחול שבועות בשבת.

14 אמנם בשו"ת הרד"ך (בית יח חצר ו ד"ה ונראה) כתב שהוא מוקצה קל יותר, אבל כל הפוסקים תופסים לא כך.

15 כל בגד של מת ל"ע ראוי להעבירו לאחר, ואם המשפחה מפחדים יכולים להעביר למושב

המרדכי (פ"ג דשבת סי' שיב) שאם המת בבגדיו מטלטלים אותו אגב בגדיו, וכן פסק מרן בשלחן ערוך (סימן שיא סעיף ד). ותיירץ המגן אברהם (סי' שיא סקט"ז), שבגדיו של מלך אינם ראויים עוד, כמבואר בתוספתא שבת (פ"ז הי"ח) ששורפים על המלכים, אסור ליהנות מבגדים של מלך. אבל יש להוסיף ולהקשות, שמותר להעביר את בגדי המלך למלך שבא אחריו, ואם כך הגלימה היתה ראויה לשלמה המלך שהגיע זמנו למלוך, וחוזרת הקושיא מדוע צריך כיכר או תינוק? אלא תירץ מרן זצ"ל (במאור ישראל שבת ל:) ששלמה המלך היה אז בגיל שתים עשרה¹⁶, ואם כן בגדי דוד המלך ודאי לא מתאימים למידותיו של נער פספוס כזה, וכיון שאינם ראויים לו אין בהם שימוש כלל ולכן היה צריך ככר או תינוק.

אגב הספר תורה

י. יש להקשות עוד, בגמרא סנהדרין (כא:), כתוב, והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו, מלך ישראל צריך שיהיה קשור בזרועו ספר תורה קטן¹⁷, ומסתמא היה על דוד המלך ספר תורה, ומדוע לא התירו לטלטלו אגב הספר תורה? צריך לומר שהוריד את הספר תורה מזרועו ללמוד בו, ובשעה שיצא לחוץ היה ללא הספר תורה. עוד אפשר לומר שלעולם הספר תורה היה על זרועו של דוד המלך, לא למד בו, למד יביע אומר... ומה שלא התירו לטלטלו אגב הספר תורה, כי נאמר "וקרא בו", ודרשו שרק המלך קורא בו ולא מעבירים את הספר לאחר, כמו דין מעילה, וכיון שלא ראוי לאחר הצריכו להביא כיכר או תינוק. אבל תירוצו זה דחוק, וכי הוא טעון גניזה? אלא לא ראוי לסתם אחרים, אבל למלך אחר - לשלמה - הספר כן ראוי. על כל פנים נמצא שמוקצה מחמת גופו אסור עוד מזמן דוד המלך, ושאר דיני מוקצה¹⁸ תיקנו בזמן נחמיה, ובאנו לומר בכל זה שלהלכה אין מוקצה במחובר.

נגיעה במוקצה

יא. ראיתי אחד שכתב, שהרמת הכפתור נחשבת נגיעה במוקצה, לא כמו טלטול מוקצה, ונגיעה במוקצה מותרת. למעשה כמעט אין דבר שלא שנוי במחלוקת. אדם פוגש את חבירו ברחוב ומתחיל לדבר איתו דברי תורה, אבל הוא קצת נודניק, יש בטלנים שלא יודעים להפסיק לדבר, ומאריך ומאריך... אותו חבר רוצה להישען על הרכב¹⁹, או אדם מבוגר הולך בדרך ומתעייף, רוצה לשבת על אבן גדולה, אבל אבן זה מוקצה, לא זורקים אבנים בשבת²⁰... האם מותר להישען או לשבת על המוקצה. הגאון רבי עקיבא איגר (סי' שכה סק"א) הוכיח מדברי הרשב"א (שבת כט.) שמותר ליהנות מהמוקצה, אבל לא בנגיעה, ולפי זה אסור לשבת על האבן או להישען על הרכב, וכל שכן שאסור לפתוח או לסגור את דלת הרכב בשבת. אולם המאירי (שבת קכה:) כתב מפורש שמותר לשבת על אבן בשבת, וכן כתבו הר"ן (שבת דמ"ו ע"ב מדפי הר"ף) בשם הרמב"ן, והריטב"א (שבת קכב ע"א, קכה ע"ב), והמרדכי (שבת סי' שד), וכן הוכיח המגן אברהם (סי' שח סקמ"א) מרש"י (שבת נ ע"א, קכה ע"ב), וכן פסקו להקת אחרונים מהם: תוספת שבת (ס"ק סד), הגאון רבי זלמן (סעיף נב), הכף החיים (ס"ק קמה) והמשנה ברורה (סקפ"ב). וכן הלכה למעשה, מותר לשבת או להישען על מוקצה בשבת, וכן מותר לפתוח ולסגור הדלת של הרכב להוציא מתוכו דבר מסויים.

זקנים. לגבי נעליים שלבש המת בזמן הפטירה, כתוב בספר חסידים (סימן תנד) לא להעביר אותם לאחר כי שורה עליהם רוח רעה. כמה גלימות ובגדים של מרן זצ"ל הביאו לנו, הבנים, זה מותר, אדרבה, זה הכבוד של החכם שלובשים את בגדיו.

16 ארבעים שנה מלך על ישראל עד גיל חמישים ושנים. גם שמואל נפטר בגיל חמישים ושנים, שמואל הגיע בגיל שתיים לעלי הכהן בבית המקדש, וחנה התפללה עליו "וישב שם עד עולם", ועולמו של לוי - חמישים שנה (ירושלמי ברכות פ"ד ה"א).

17 אני רואה במטוס הרבה פעמים שבאים חרדים ויש להם ספר תורה שלם ממש קטן, פלא פלאים! כנראה כזה ספר תורה כתבו למלכים.

18 יש כמה סוגי מוקצה: מוקצה מחמת גופו, דבר שלא ראוי לכלום כגון עפר ואבנים. מוקצה מחמת מצוה. ביטול כלי מהיכנו. כלי שמלאכתו לאיסור, כגון פטיש, מברגה ומקדחה. מוקצה מחמת חסרון כיס, הוא תוספת איסור על כלי שמלאכתו לאיסור, כלומר שאין מוקצה מחמת חסרון כיס אלא בכלי שמלאכתו לאיסור. אמנם החזון איש (סי' מב אות טז, וסי' מג אות יז) חולק על ההגדרה הזו, אבל תראו בילקוט יוסף שבת ב' (סימן שח, עמ' שלא) שהבאנו את החזון איש, והבאנו גם פוסקים שחולקים וסוברים שכל איסור מוקצה מחמת חסרון כיס בני דוקא על כלי שמלאכתו לאיסור. נפקא מינה, כגון כוסות כסף שמקפידים עליהם אבל אין מלאכתם לאיסור, אדם שותה בהם ועושה בהם קידוש, וכן חנוכיה מכסף, אין בהם איסור מוקצה.

19 יודע שזה לא רכב יקר, אין חשמלים שנדלקים ואזעקות, מי יעשה אזעקה לרכב פשוט.

20 זה גם פיקוח נפש, מי שזרק אבנים בשבת הוא משוגע!

ההנהגה הנכונה

יב. מי שנסע לשבת מוחזק לעיר, ובדרך נתקע בפקק²¹, וכמה דקות לפני השקיעה רואה שנשארה לו עוד דרך ארוכה, ימצא איזה מקום שיוכל להחנות את רכבו - כמובן לא במקום סכנה ח"ו - ויעשה שם את השבת, ויגייס לעצמו מאכלים ברגע האחרון, מה יעשה? חכם עיניו בראשו שיצא מוקדם. בלילה הוא יכול לישון בתוך הרכב, יכבה מערב שבת את כל החשמלים וישאיר חלון פתוח שלא יחנק ח"ו. מותר לו גם לפתוח ולסגור את הדלת של הרכב בשבת, להוציא דברים. אבל לכתחילה אין להקל בזה, אם כל אחד יגיד מותר לי לפתוח את הדלת של הרכב, איזו צורה של שבת תהיה? ודאי שזו לא הנהגה נכונה, רק אם נקלע למצב שאין לו ברירה ידע שמעיקר הדין מותר.

טעמים לאיסור מוקצה

יג. הרמב"ם בתחילת הלכות מוקצה (פכ"ד מהל' שבת ה"ב) הביא כמה טעמים לאיסור מוקצה, וכתב בזה הלשון: אסרו חכמים לטלטל מוקצת דברים בשבת כדרך שהוא עושה בחול, ומפני מה נגעו באיסור זה, אמרו ומה אם הזהירו נביאים וציוו שלא יהיה הילוכך בשבת כהילוכך בחול, ולא שיחת השבת כשיחת החול, שנאמר ודבר דבר, קל וחומר שלא יהיה טלטול בשבת כטלטול בחול, כדי שלא יהיה כיום חול בעיניו ויבוא להגביה ולתקן כלים מפניה לפניה, או מבית לבית, או להצניע אבנים וכיוצא בהם, שהרי הוא בטל ויושב בביתו ויבקש דבר שיתעסק בו, ונמצא שלא שבת, ובטל הטעם שנאמר בתורה למען ינוח. ועוד טעם כתב הרמב"ם (שם ה"ג): ועוד כשיבקר ויטלטל כלים שמלאכתם לאיסור, אפשר שיתעסק בהם מעט ויבא לידי מלאכה. והמשיך הרמב"ם וכתב עוד טעם: ועוד מפני שמקצת העם אינם בעלי אומניות אלא בטלים כל ימיהם כגון הטיילין ויושבי קרנות, שכל ימיהם הם שבתים ממלאכה, ואם יהיה מותר להלך ולדבר ולטלטל כשאר הימים, נמצא שלא שבת שבתה הניכרת. עכ"ל. בא הראב"ד והשיג על הרמב"ם, איך לא הזכיר את הטעם המבואר בגמרא שמוקצה אסור משום הוצאה. מיישב הרב המגיד, ודאי שהרמב"ם יודע גמרא, ומה שהביא טעמים אחרים, זה כדי לחזק את הדין של איסור מוקצה, אבל מסכים שעיקר הטעם משום הוצאה²².

²¹ שר התחבורה לא טיפל בזה... ובדרך יש לו ביטול תורה. כמה מרן זצ"ל היה מצטער כשהיו עיכובים בדרכים, היה אומר לנהג: תסע כבר מהר, הנהג היה מפחד מהחוק, ומרן היה רומז לו שיש שמירה מיוחדת, והנהג היה נוסע מהר. אבל כמובן שיש לשמור על הכללים, שלא יבוא חס ושלום אפילו לספק ספיקא של סכנה, כל חוקי התנועה הם לטובתנו, צריך לשמור אותם. אם אדם נקלע לפקק והוא יכול ללמוד ילמד, או יקרא, או יתנוב דברי תורה במחשב, אפשר להספיק הרבה בדרכים.

²² נפקא מינה גם לגבי נגיעה במוקצה, גם לגבי מוקצה במחומר. יש שדנו אם איסור מוקצה הוא איסור חפצא או גברא, ונפקא מינה לכמה דברים, כגון לענין הנאה ממוקצה [עו' ילקוט יוסף שבת ב' עמ' שכא].

חשיבות לימוד ההלכות

יד. כבר כתב בספר התניא באגרת הקודש (פרק כג) ז"ל: ובשבת קודש בעלות המנחה יעסקו בהלכות שבת וכו', ובפרט בהלכות מוקצה שמצויים הרבה, וחמורים דברי סופרים יותר מדברי תורה, כמו שאמרו חז"ל שכל העובר על דברי חכמים אפילו באיסור קל של דבריהם, כמו האוכל קודם תפלת ערבית, וכהאי גוונא, חייב מיתה כעובר על חמורות שבתורה. ע"כ. המבשל או אוכל בשר וחלב חייב מלקות כמו שפסק הרמב"ם (פ"ט מהלכות מאכלות אסורות ה"א), אבל העובר על דברי חכמים חייב מיתה (ברכות ד.) ולכן אין להקל בדיני מוקצה בלי טעם נכון. התוספות ישנים (ביצה ג:) כתבו בפירושו, שאיסור מוקצה הוא איסור חמור כעין דאורייתא. לכן יש ללמוד טוב את הלכות מוקצה, מפני שיש הרבה פרטים, וכמו שהזהיר על כך בספר התניא.

תנאי

טו. יש לשאול, האם יועיל תנאי שאדם יעשה מערב שבת, ויחשוב בראשו: כל הכפתורים שיש לי בבית שאין שם זרם חשמל, אני ארים ואוריד כפי רצוני. והתשובה, שכאשר יש תנאי כולם מודים שתנאי מועיל, גם אם תמצי לומר שיש מוקצה במחומר, וגם אם תאמר שיש מוקצה בנגיעה כי אין ליהנות מהמוקצה. למרות שלהלכה אין מוקצה במחומר, ואין איסור נגיעה במוקצה, כמו שביארנו.

הלכה כמותו בכל מקום

טז. מחבר אחד ע"ה חלק על מרן זצ"ל בדין הרמת הכפתור מכמה סיבות, רצה לגזור שמא ירים את הכפתור וידליק גם את החשמל. אבל אטו בשופטני עסקינן? הרי כולם מבינים ששמו את השעון שבת בשביל לא להרים את הכפתור כשיש זרם. הוא מעיר עוד על מרן זצ"ל מהתוספות והריטב"א (שבת מד.) ועוד שכתבו, שלא מועיל תנאי אלא במוקצה מחמת גופו²³, כי על ידי התנאי עשה את החפץ כלי של היתר, אבל בכלי שמלאכתו לאיסור מה מועיל תנאי? ואיך כתב ביביע אומר (ח"ז האור"ח סימן לו) שמועיל תנאי במוקצה? אבל זה לא נכון, מה אתה מביא תוספות וריטב"א, תראה שמרן זצ"ל הביא להקת ראשונים שסוברים שבכל סוגי המוקצה מועיל תנאי, ומהם: הרמב"ן והרשב"א והר"ן (שבת מד.), הרב המגיד (פכ"ה מהל' שבת ה"י), התשב"ץ (ח"א סימן קלז), הארחות חיים (סימן שע), רבי אהרון הלוי - הרא"ה (הביאו הר"ן שבת מה.), והבית יוסף (סימן רעט) מעתיק אותם וכותב: כבר הורה זקן - זה הרמב"ן - להיתר. וכן פסקו מהר"א אבן טאווה (בחוט המשולש הטור השלישי סימן ז), הרשב"ש (סימן תז), מרן החיד"א (סי' רעט סק"ד) ועוד. לכן מה שהקשה אותו חכם, במחילה מכבודו, כבודו במקומו מונח, אבל אין כאן קושיא, ודברי מרן זצ"ל אמיתיים. כשמרן זצ"ל פסק הלכה, מהשמים מסייעים בידו, הלכה כמותו בכל מקום.

²³ אדם שיש לו דלת שזזה או מאוורר שמזיזו לו את הדפים של הספר, יכול להתנות מראש על אבן שיוכל להשתמש בה בשבת לעצור את הדלת, או להניח על דפי הספר.

באפשרותך להאזין בשידור חי לשיעורו השבועי של מרן הרשל"צ שליט"א מביהכנ"ס הידדים כל מוצש"ק. הרב המקדים בשעה 21:30, שיעורו של הרשל"צ בשעה 22:00 וכן ניתן לשמוע גם שיעורים קודמים בקו הליכות "בית מרן" *5293* שלווחה 2

השבוע זכות השיעור "בית מרן" מוקדש:

אברהם בן יעקב
בריאות פרנסה והצלחה

לימוד בת
בת שבע
רפ"ו ש וחזרה בתשובה

אוהד דוד בן
בת שבע
חזרה בתשובה שלימה

בת שבע בת
שמחה
לרפ"ו ש

לכל המשגן להגברך מפי קודשו של מורי ורבינו הראש"ל שליט"א בשידור חי בשיעורו השבועי להצלחה לרפוא'ש או לעילוי נשמת יקירכם חייגו: *5290*

ניתן לשמוע את השיעור של הראש"ל שליט"א גם בתדרים החדשים של 'כאן מורשת' 90.8fm, 92.5 fm, 100.7 fm ובקול חי 93.00fm, 92.8fm

ישי יותם בן בת שבע זווג הגון חזרה בתשובה שלימה

הגמרא במסכת יומא (טו.ז) שכל אלו חוקים הם, ועליהם נאמר (ויקרא יח ד) "ואת חוקותי תשמרו ללכת בהם אני ה' אלוקים", אני ה' חקקתי, ואין לך רשות להרהר בהן.

ומעתה צריך ביאור, מדוע דוקא בפרה אדומה נאמר בפירוש "זאת חוקת התורה"? אלא אומר המדרש (במדב"ר טו): בפרה אדומה מצאנו דבר מפליא, שהיא מטהרת את הטמאים ומטמאת את הטהורים, שכל העוסק באפר הפרה נטמא, ודבר זה אינו נתפס בדעת האדם, איך יתכן שאותו דבר עצמו מטמא את זה ומטהר את זה. ואפילו שלמה המלך החכם מכל האדם לא הצליח להגיע לחקר מצוה זו, ועליה אמר (קהלת ז כג) "כל זה נסיתי בחכמה אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני", ואומר המדרש (ילקוט רמז תשנט): אמר שלמה, על כל התורה כולה עמדת, ועל פרשה זו של פרה כיון שהייתי מביט בה הייתי דורש בה חוקר בה ושואל בה, "אמרת אחכמה והיא רחוקה ממני".

לכן במצוה זו נאמר במיוחד "זאת חוקת התורה", שמצוה זו היא חוקה גמורה שאין אף אדם שיכול להבין אותה בשכלו, לפיכך כתב בה "חוקה" - חוקה חקקתי, גזירה גזרתי, ואין אתה רשאי להרהר אחריה.

להשיג את ספרי הרב שליט"א בטל' 054-8463097 דוד

"וישמע הכנעני מלך ערד יושב הנגב כי בא ישראל דרך האתרים וילחם בישראל וישב ממנו שבי. וידר ישראל נדר לה' ויאמר אם נתן נתן את העם הזה בידי והחרמתי את עריהם" (כא א-ב).

מי הוא זה הכנעני יושב הנגב? אומר רש"י: "יושב הנגב" - זה עמלק, שנאמר (לעיל יג ט) "עמלק יושב בארץ הנגב", ושינה את לשונו לדבר בלשון כנען, כדי שיהיו ישראל מתפללים להקב"ה לתת כנענים בידם, והם אינם כנענים. ראו ישראל לבושיהם כלבושי עמלקים ולשונם לשון כנען, אמרו נתפלל סתם, שנאמר "אם נתון נתן את העם הזה בידי".

ולכאורה קשה, מדוע לא שינו העמלקים גם את לבושם להתלבש כמו כנענים, וכך היו ישראל טועים לחשוב שהם כנענים, והיו מתפללים על הכנענים ותפילתם לא היתה מתקבלת? ופירש הרבי מוורקא זצ"ל: אם היו מתלבשים כמו הכנענים ומדברים בשפת הכנענים, כבר היו נחשבים כנענים, והתפילה היתה חלה גם עליהם. לכן השאירו את לבושם כלבוש עמלק, כדי שעדיין יחשבו כעמלקים, רק שינו את לשונם כדי לבלבל את ישראל שיחשבו שהם כנענים שהתחפשו לעמלקים. אבל הקב"ה לא עזב את ישראל, ונתן בליבם להתפלל סתם "אם נתון נתן את העם הזה בידי", וקבל את תפילתם.

ומכאן אנו רואים כמה גדול כח התפילה, שאפילו עמלק שונאי ישראל ידעו כמה גדול כח תפילתם של ישראל, שלא בכח ובגבורה הם מנצחים את אויביהם, שהרי הם מנצחים גם את החזקים והגיבורים מהם, אלא אין כוחם אלא בפה - בתפילה לה', ועשו את כל התחבולות כדי להכשילם שלא יתפללו כראוי. כל שכן אנחנו, עם ה' הקרובים אליו, עלינו לדעת את כוחה של התפילה, ולהקפיד להתפלל תמיד בשפה ברורה ובכוונת הלב.

"זאת חוקת התורה אשר צוה ה' לאמר דבר אל בני ישראל ויקחו אליך פרה אדומה תמימה אשר אין בה מום אשר לא עלה עליה עול" (יט ב).

מצוות פרה אדומה היא חוק, דבר שאין אנו מבינים את טעמו, ולכן נאמר עליה "זאת חוקת התורה", ודרשו חז"ל (במדב"ר יט א): אמר הקב"ה, חוקה חקקתי, גזירה גזרתי, אי אתה רשאי לעבור על גזירתי.

והנה בתורה יש חוקים רבים שאיננו יודעים את טעמם, כגון איסור אכילת חזיר, ולבישת שעטנז, וטהרת מצורע, ומצות חליצה, ושעיר המשתלח, כמו שאומרת

אם היובשים רוצים לעשות טיפול לזרועות יקבנו עשרת אינשים כשונים ויעשו תיקון למספר זה מועיל לו מאוד מאוד" (בשם רבי יהודה שיה זצ"ל)

השבוע יערכו אברכי "כולל בית מרן" תיקון נפטרים, לימוד משניות וסיומי מסכת לעילוי נשמתו של:

מנשה בן יקוט

גם אתם יטולים לשמח את נשמת יקורכם! למסידת שמות יקורכם התקשרו:

***5290**

כתב ע"י הרח"ג רבי משה והב שליט"א
רב מחלפות שטראים - ישראל ומנהל מחלקת הכשרות והמזון בתורה

בעקבות רבותינו הדליקו נר

הגאון הגדול רבי שלמה קלוגר זצוק"ל

בשבוע זה ביום רביעי חל יום פטירתו של הגאון הגדול רבי שלמה קלוגר זצוק"ל המכונה "המגיד מברודי".

רבנו נולד בחודש חשון ה'תקמ"ו (1785 למנינים) בעיירה קומרוב שבפולין לאביו רבי יהודה אהרן קלוגר זצוק"ל בגיל 13 נתייתם מאביו ועבר ללמוד תורה בעיר לזמושץ' אצל רבי יעקב קרנץ זצוק"ל אשר השפיע על רבנו ללמוד סיפרי מחשבה עמוקים של הראשונים כדוגמת "מורה נבוכים" "הכוזרי" "וספר העיקרים", בגיל 15 נתייתם רבנו מאמו ובאות זמן נפטר עליו גם רבו והוא נשאר בודד.

בשנת ה'תקס"ג והוא בן 17 שנים נשא רבנו לאישה את מרת ליבא ע"ה ובאותם שנים גר רבנו אצל חותנו עד שקיבל על עצמו את עול הרבנות וכיהן כאב"ד כמה שנים בעיר קולקוב עד שבנו בכורו חיים יהודה נפטר עליו ואז עבר לגור בעיר ברודי וגם שם נפטרה עליו אשתו מרת ליבא ע"ה.

בשנת 1845 למנינים נקרא רבנו לכהן בעיר ברעזאן על אף בקשותם של אנשי ברודי שרבנו לא יעזבם חשב רבנו שעדיף לו לכהן בעיר ברעזאן ואף עבר להתגורר שם.

אך לאחר זמן חלה רבנו במחלת הטיפוס עד שהרופאים אמרו נואש לחייו

ובחסדי שמיים החל רבנו להתאושש וקיבל על עצמו שאם יבריא הוא יחזור לשמש את בני קהילתו בעיר ברודי. רבנו היה ידוע בגאונותו העצומה והחריפה וכבר בגיל 6 בלבד כתב רבנו חידושי תורה וכך עלה ונתעלה לגאונותו העצומה. גדולי עולם בזמנו של רבנו כהגאונים הגדולים רבי אפרים זלמן מרגליות ועוד גאוני עולם היו מפנים לרבנו שאלות קשות וחמורות כי הם ידעו שגאון כרבנו יוכל להתמודד עם שאלות קשות.

רבנו ניהל אורח חיים ספגני וקשה, כ"כ נודע רבנו כקנאי לה' ובשעתו יצא רבנו כנגד אפיית מצות מכונה היות וזה פוגע בפרנסת העניים.

בימי הגזירות בעיר פולין שגזרו לשנות את הלבוש היהודי יצא רבנו בפסק הילכתי שיש למות על קידוש ה' העיקר לא לשנות מהלבוש היהודי.

רבנו היה נושא ונותן בחריפות רבה בנושאים הילכתיים עם הגאון הגדול רבי נתן נתנון זצוק"ל. רבנו חיבר מעל 150 חיבורים בכל ממני התורה ביניהם ספריו המפורסמים והנודעים "טוב טעם ודעת" "חידושי אנשי שם" וספרו ההלכתי הנודע "האלף לך שלמה".

רבנו נפטר בתאריך ל' סיון שנת ה'תרכ"ט והוא בן 84 בפטירתו.

מאור ישראל

הרה"ג רבי ישראל לורי שליט"א
במיתו הקבועה כרדיו קול חי בתוכניתו של הרב בן לולו
כל יום חי בשיעה 13:30

אבל יש לדחות שהרי כל דברי המשנה נאמרו בסתם אבל במקום שהיה אונס כמכת מדינה רח"ל ודאי שהשוכר יהיה פטור מלשלם על אותם ימים וכמו שכתב מרן השו"ע בחוש"מ סימן שכ"א סעי' א' ע"פ הגמרא במס' בבא מציעא דף קג: שכתב בזה"ל "החוכר או המקבל שקדה מחבירו, והוא בית השלחין או בית האילן, ויבש מעצו בית השלחין ולא פסק הנהר הגדול, אלא אפשר להביא ממונו בדלי, או שנקצץ האילן של בית האילנות, אינו מנקה לו מחבירו. ואם מפת מדינה היא, פגון שיבש הנהר, מנקה לו מחבירו". עכ"ל והוסיף הרמ"א שהוא הדין בכל כיוצא בזה שכל מקום של הפסד מדינה מנקה לו משכירתו והביא את המרדכי שכתב לענין מלמד שסגר ימי לימוד עם איזה אדם וגזר המושל של אותו המקום שלא ילמד, הדין דחשיב מכת מדינה ולא יצטרך לשלם למלמד כלום ואפי' שסגר עמו על ימי עבודה.

להלכה: לפי הנדו"ד כיון שנהיה מצב של אזעקות באותו מקום וכל מי שבא לנפוש בודאי שלא ישאר שם אלא ילך מיד מאותו אזור, יהיה אותו אדם פטור מלשלם על שאר הימים מדין מכת מדינה.

שאלה: אדם ששכר צימר לארבעה ימים וביום השני התחילו להיות באותו אזור אזעקות של מלחמה כמו שהיה באזור הדרום, ולכן השוכר רוצה לעזוב את אותו המקום ולא לשלם על שאר הימים שסגר עם המשכיר, וכנגד זה המשכיר רוצה לחייב אותו על כל הימים, עם מי הצדק?

תשובה: איתא במשנה במס' בבא מציעא דף ע"ה "השוכר את האומנין והטעו זה את זה אין להם זה על זה אלא תרעומת, שכר את החמור ואת הקדר להביא פרייפרין וחלילים לכלה או למת ופועלין להעלות פשתנו מן המשרה וכל דבר שאבד וחזרו בהן מקום שאין שם אדם שוכר עליהן או מטען, השוכר את האומנין וחזרו בהן ידם על התחנתנה אם בעל הבית חוזר בו ידו על התחנתנה כל המשנה ידו על התחנתנה וכל החוזר בו ידו על התחנתנה". ע"כ, וכן פסקו הטור ומרן השו"ע בחושן משפט סי' קל"ג סעי' ג'.

לפי משנה זו נראה לומר בנדון דידן שיהיה חייב השוכר לשלם למשכיר על היום הראשון שכר תשלום מלא ועל שלושת הימים שהלך כשכר פועל בטל דהיינו שהמשכיר יקזז מהכסף לשוכר את החשמל וקניין וכד'.

אקטואליה בהלכה

הרב אברהם דניאל שליט"א
רב במועד הליכות 'בית מרן'

בשאר ימות השבוע ואף סעודה שרגיל בה לא יאכל סמוך לשבת כדי שלא ישבע, וחכם עיניו בראשו וצריך לשים לב בזה מאוד שכן החמירו חכמים בזה מאוד וצריך שיאכל מעט שלא יהיה רעב וקצר סבלנות וגם שלא יהיה שבע, אבל סעודת מצוה בזמנה כתב מרן מלכה בספרו יביע אומר (הל' ד' סימן ה') שמוותר. ומה נקרא סעודת מצוה בזמנה ברית מילה ופדיון הבן.

שאלה: האם מותר לשטוף כלים בשבת מסעודה לסעודה או שיש בזה חשש משום מכין משבת לחול?

תשובה: דין זה הובא בשו"ע (סימן שכ"ג סעיף ו') וזה לשונו מדיחים כלים לצורך היום כגון: שנשארו לו עדיין סעודה לאכול אבל אחר סעודה שלישיית אן מדיחים. וכלי שתיה מותר כל היום, שכל היום ראוי לשתיה ע"כ ועיין במגן אברהם שם, שאם יודע שלא יצטרך לאלו הכלים עוד כגון: אם יש לו כמה סטים אסור להדיחם משום מכין משבת לחול, ואם זה ביזיון שישאיר כך כל השבת מותר ואף אם יש לו עוד כלים ודין זה נלמד ממה שכתב המגן אברהם בסימן ש"ב ס"ק ו' שאסור לסדר בשבת את המיטה לאחר שאדם ישן עליה משום איסור הכנה משבת לחול ואם המיטה נמצאת בסלון שזה בזיון מותר לסדר משום שזה לצורך השבת והוא הדין אצלנו שזה לצורך השבת, ומה שכתב השו"ע שכסות מותר להדיחם כל היום כל זה אם האדם נמצא בביתו אבל אם האדם יוצא מביתו לאחר סעודה של יום שבת עד למוצא"ש אסור לו (וצריך לשים לב שישמש בחופף כלים המותר בשבת-נט).

שאלה: מה הדין באדם שאוכל בשבת אבטיח או אשכולית עם כפית ותוך כדי כך נסחט מהמיץ של האבטיח, או האשכולית האם יש בכך איסור של סוחט?

תשובה: כתב הר"ף שאין איסור סחיטה מדאורייתא בפירות בשבת אלא בזיתים וענבים, ואיסור דרבנן בפירות שיש רגילות לעשות בהם מיץ כגון: תותים ורימונים ושאר פירות אבל פירות שאין דרך לסוחטם כלל כגון: ססק ומלפפונים וכל שאר הפירות שאין דרך לסוחטם מותר לתחילה לסוחטם בידיים וכן כתב הראשון וכן הרמב"ם, ושכן כתב מרן השו"ע להדיה (בסימן ש"כ סעיף א') ולדינה מותר לאכול אבטיח או אשכולית עם כפית אף שנסחט המיץ שבו בתנאי שלא מתכוון לכך ועיין עוד בחזון עובדיה שבת ד' (עמוד קנ"ו)

שאלה: האם מותר לקבוע בערב שבת סעודה או משתה שאינו רגיל בה בימות החול?

תשובה: בגמרא קידושין (ל"ח עמוד ב') איתא שתי משפחות היו בירושלים האחת קבעה סעודתה בשבת בזמן שיעור תורה שהיה באותה העיר והשניה קבעה סעודתה בערב שבת שיש איסור בזה משום שנכנסים לשבת בלא תאבון לאכול את סעודת ליל שבת ושניהם נעקרו מן העולם. הנה השו"ע (סימן רמ"ט סעיף ב') כתב שאסור לקבוע בערב שבת סעודה או משתה שאינו רגיל בימות החול ואפילו היא סעודת אירוסין, מפני כבוד השבת, שיכנס לשבת כשהוא תאב לאכול, וכל היום בכלל האיסור ע"כ יוצא שאסור לאדם לאכול כל היום כולו סעודה שלא רגיל בה

אבטיח

פינת בריאות
אתם שואלים והמומחים עונים במייל:
betmaran1234@gmail.com

לעבור את מכסת הפירות המומלצת. סוכרתיים, קחו כל פעם מנת פרי אחת, לאורך היום. אפשר תמיד לשלב כוס קוביות אבטיח עם חופן שקדים.

אבטיח מכיל כ-90% מים, מה שנותן לו יתרון גדול על פני פירות אחרים, כיוון שעצם האכילה שלו מסייעת נגד התייבשות. למרות הקיץ הקשה כאן בישראל אנשים לא תמיד מקפידים לשתות מים וחושפים את עצמם לכל מיני סכנות, אבל אבטיח - מי לא ייקח בכיף? הילדים בטח ישמחו.

טוב גם ללב: ציטרולין! חומצת אמינו שנמצאת במינונים קטנים בתפוח ובמלון, והרבה יותר בפופולרית באבטיח. הכוח העיקרי שלה: היא עוזרת לזרימת הדם בגוף, וכתוצאה מכך מסייעת לבריאות הלב וכלי הדם.

ועוד משהו בענייני בריאות הלב. תאכלו אבטיח (או פרי או ירק אחר שמכיל רמה גבוהה של ליקופן) - והסיכוי שלכם לחטוף התקף לב יהיה משמעותית נמוך יותר. זו המסקנה של מחקר שנערך במשך 12 שנים בהשתתפות למעלה מ-1000 גברים. בזכות העוצמה האנטי-חמצונית של ליקופן, יש בגוף פחות הרס של שומנים ופחות הצטברות של כולסטרול ושל טסיות דם.

הוא מכיל המון מים ויש לו ים של יתרונות לגוף- כולל הגנה מפני השמש, סיוע למניעת מחלות לב ומלחמה בסרטן. הקיץ כבר פה, אז רוצו לקנות אבטיח, ומומלץ שתחפשו אחד אדום במיוחד. ומה עם דיאטת אבטיח?

ליקופן ובטא קרוטין - פיגמנטים נוגדי חמצון שמצויים באבטיח - מסייעים בהגנה על העור ויכולים לעזור במניעת סרטנים שונים. גרעיני אבטיח מגיעים לרוב ממולחים, ולכן לא כדאי לאכול אותם בכמויות גדולות. הם כן מכילים כמויות יפות של אבץ וברזל

מה יש באבטיח? תהיו בטוחים שלא רק מים וסוכר.

בכוס קוביות אבטיח (150 גרם, הכמות הנחשבת למנת פרי) יש 45 קלוריות, 11 גרם פחמימה, 7 מ"ג ליקופן, 12 מ"ג ויטמין C וגם ויטמין A ואשלגן. כמו ברוב הפירות, כמות החלבון והשומן שבאבטיח אפסית.

ההמלצה לאוכלוסייה הכללית היא ל-2-3 מנות פרי ביום, תוכלו לאכול אותם במהלך היום או בסיומו של יום קיצי הם.

שימו לב: אם אתם סוכרתיים או שרמות השומנים בדם שלכם גבוהות, הקפידו לא

לחיות עם האמונה

הרב הנאון רבי יעקב לוגאסי שליט"א
רב מדרשיית "בית סוף" ומחבר סדרת הספרים "נר לגליל" ועוד...

להיכנע לחכמה המופלאה

באדם ושאל אותי שאלה מפורסמת על סוגיית הידיעה והבחינה: "אם הקב"ה יודע מה שיהיה, כיצד יש לי בחירה חופשית? אני רוצה תשובה על זה!". אמרת לי: "אין לי תשובה", והוא הקשה שוב: "האם לא מפריע לך שאין לך תשובה?"

עניתי: "לא, והאם לך לא מפריע היאך הנשמה הרוחנית שלך נמצאת בתוך הגוף החומרי שלך? איך הם קשורים ביחד?! היאך גוף מלא נקבים מחזיק רוח האמורה לצאת מכל נקב קטן? ועם זאת, בכל יום אתה מברך 'אשר יצר את האדם בחכמה... רופא כל בשר ומפליא לעשות', שזה אחד מפלאי הקב"ה, שאתה מקבל אותם בפשטות".

"קושייך היא גם אחד מפלאי הקב"ה - איך מצד אחד ה' יודע הכל, וזה לא סותר את הבחירה שלנו?! האם חסרים דברים נפלאים שאיני יודע תשובה עליהם? יותר מכך, אני שמח שיש דברים רבים הנשגבים מבינת! אדרבה, זה מלהיב אותי ונותן לי להבין שאני עובד לאלוקים חכם עד אין חקר".

הרבי מקוצק נהג לומר: "לא הייתי שמח לעבוד לאלוקים שאני יודע את כל מסתורי מחשבותיו, ודעתי כדעתו, כעניין 'אילו ידעתי הייתי' (ספר העיקרים). להפך, ככל שאני רואה שאין לי השגה בעומק חכמתו, כך אני יותר מתלהב לעבודו. אני חש ביטחון כשאני ניצב מול אחד שגדול ממני באין ערוך".

ילד חש ביטחון כי הוא יודע שאביו חכם ונבון ממנו. תלמיד מרגיש ביטחון מול רבו, ביודעו שרבו הרבה יותר חכם ומבין ממנו. החולה מרגיש ביטחון מול רופאו, ביודעו שהרופא מבין דברים רבים שהוא אינו מבין.

אם אדם רגיל ייתן שיעור לאנשים רגילים, הם יגידו בסוף: "הבנו את דבריו. הוא דיבר יפה, אבל הוא לא חכם במיוחד". האם הם יקחו ממנו עצות? בוודאי שלא! הרי יחושו שהוא ברמתם, שהרי הצליחו לעתים לסתור את דבריו.

אבל מה יקרה אם יעמוד מול ציבור רגיל חכם מופלג כמו הגאון מווילנא, ויתן פלפולים שאנשים בקושי יבינו? הם אולי ייצאו מתוסכלים מהשיעור, אבל יהיו להם שמחה וביטחון: "איזה גאון! יש לנו מנהיג שאפשר לבטוח בו, ואפשר להתיעץ עמו". דווקא העובדה שמחשבתו נשגבת לגמרי מבינתם, מעניקה להם ביטחון בו.

זה מה שאמר ה'סטפילער' זצ"ל, שהפתרון לאמונה זה הענווה. כשאדם יסלק את גאוותו, כך יזכה לאמונה. כמו שאמרנו, לא מדובר במדרגה ענווה גדולה, אלא פשוט להבין שאיני יורד לעומק חכמתו של הקב"ה. צריך רק לא להיות טיפש ועקשן, ואז חייך יהיו מאושרים. לא תהיינה לך קושיות. אני סומך על כך שהקב"ה מנהיג את העולם, כי הוא החכם הכי גדול, והרחמן הכי גדול. מה שאני מבין זה אמנם טוב, אבל מה שאיני מבין - עוד יותר טוב!

ניתן לשמוע כל יום 5 דקות של אמונה יומית 5293* שלוחה 3

אתגרים בחינוך

הרב אברהם ברזילאי שליט"א
י"ר פ"ס אתגרים בנינוך ומגיש התכנית קצוות שקופים כרדיו קול חי"

הבחור בתורה ובמשה עבדו

אווירה של 'סוף זמן'! אוטוטו כולם מסודרים כבר בשיבות לשנה הבאה. קיץ, חם, עייפות החומר עושה את שלה ועל כל זאת צפויים אנו למערכת בחירות בה עיקר השיח הוא על השמצת התורה ונושאי דגלה. בן ישיבה שיוצא היום לרחוב מעורר בעצם מראהו את שנאת עמי הארצות לתלמידי חכמים שבימים כתקנם אולי רדומה הייתה. תקופת בחירות היא תקופה מסוכנת מאוד בכל מה שנוגע לפגיעה בכבוד התורה.

על משמר בלגה נאמר ש"טבעתה קבועה וחלונה סתומה" (סוג של הגבלות מבישות בעבודתם בביהמ"ק) ולמה נענשו? בגלל מרים בת בלגה שכשנכנסו נוכרים להיכל, הכתה על המזבח ואמרה 'לוקוס לוקוס (אבא) עד מתי אתה מכלה את ממונם של ישראל ואינך עומד להם בשעת צרתם' ושאלו חז"ל מה אשמה בלגה שנענשה עבור בתה? ותיצו שמה שאומר ילד, שמע או מאבא או מאמא - אז גם הם אשמים! גם להם חלק בהנחלת בזיון המקדש לבתם המומרת מרים - זאת הייתה האווירה בבית! כמה השפעה חינוכית יש לניואנסים בבית. ילד ששומע דיבורים

כמו 'הרב פלוני? טוב זה מה'מקובלים' - מה הוא מבין בהלכה?.. האדמו"ר ההוא? נו נו, אז הוא אמר.. והקהילה ההיא? והמגור ההוא? מאן דכר שמיה...". ילד כזה מתחיל לנשום אווירה של זלזול בתורה.

רק בשבוע שעבר קראנו על קורח ועדתו. אליהו הנביא לקח את רבה בר בר חנה למדבר והראה לו קיטור עולה מן האדמה וכשהניח אוזנו עליה שמע זעקת המונים "משה אמת ותורתו אמת והן בדאין". (בבא בתרא עד) כאן גילו לנו את התרופה למכה. את הזהירות הנדרשת לנו כהורים בתקופה רגישה זו "משה אמת ותורתו אמת. זו התשובה! עלינו להספיג את קירות ביתנו - במחשבה דיבור ומעשה - משה אמת ותורתו אמת וכל מה שמחוץ לזה - "והן בדאין" סיפר לי נער שראה את אביו שוכב על הספה בסוף היום "מת מעייפות". לפתע צלצל הסלולרי. ביד ומהר הוציאו מכיסו, התבונן במסך ולפתע התנער באחת ונעמד על רגליו ביראה כשהוא עונה בקול נעים "כן". כשסיים, שאל: "אבא, מי זה היה ולמה נעמדת בפתאומיות?" האב הביט בו וענה "זה המגיד שיעור של הדיף היומי. ת"ח מופלג. איך אני יכול לענות לטלפון כשאני שוכב הרי התורה ציוותה והדרת פני זקן. זה לא כבוד לתורה שאענה בשכיבה!" אה, כל מילה מיותרת...

נפלאות הבריאה

חמישה חושים באדם

חמישה חושים העניק הקב"ה לבני אדם: שמיעה, ראייה, ריח, מישוש וטעם.

מליונים של תאי עצב תחושתיים שולחים מידע למוח, אותו איבר מופלא שאפילו המדענים הגדולים לא הצליחו לפענח עד תומו - ומיידעים אותו על התחושות שלנו בשברירי שניות. החושים עובדים יחדיו. למשל, חוש הריח וחוש הטעם קשורים זה בזה, כך שאם אנחנו מצוננים, קשה לנו גם לאכול.

כל החושים שולחים את המסרים שהם קולטים אל המוח בעזרת מערכת המכונה "מערכת העצבים". כלל עצב ועצב יש מטרה מדויקת ומהירה, והכול פועל במהירות וכמעט בלי שנרגיש. מה רבו מעשיך השם!

חוש הריח: כשאנחנו מריחים משהו, אנחנו נושמים פנימה חלקיקים כימיים זעירים מאוד, החלקיקים מתמוססים בריר שבתוך האף, נקלטים ב"קולטני הריח" המצויים במערות האף, ומשם מועבר המידע למוח.

חוש הריח הוא החוש ה"זוכר" ביותר מכל החושים. כלומר, יש לו זיכרון ארוך יותר מאשר חוש הראייה והשמיעה למשל. לא מזמן עברתי על יד שיח פרחים והניחוח שעלה העלה דמעות בעיני. לא זכרתי בדיוק מדוע, אבל לאחר בירור, הבנתי, שזה היה אותו שיח שצמח בחצר ביתנו כאשר הייתי ילדה קטנה. חוש הריח שלי זכר מה

שהיה לפני שלושים וחמש שנה! בעוד שכמובן העיניים לא זכרו את השיח כלל. **חוש הראייה:** כשאנחנו רואים עצם מסוים, האור זורם ממנו אל העין שלנו דרך האישון. העדשה ממקדת את התמונה על גבי קולטנים מיוחדים ברשתית. קולטנים אלו שולחים את המידע דרך עצב אופטי אל המוח, שמעבד את התמונה, ואנו רואים אותה.

העדשה שוברת את האור העובר דרכה ולכן התמונה הממוקדת על נקודה מסוימת ברשתית היא הפוכה! המוח הוא זה ש"הופך" את התמונה באופן אוטומטי. אם התמונה אינה מגיעה לנקודה הנכונה על הרשתית, היא נראית מטושטשת. את הבעיה הזו מתקנים בעזרת משקפיים, שעדשותיהם ממקדות את התמונה.

חוש המישוש: על גבי העור שלנו קיימים מיליוני תאים המכונים תאי מגע תחושתיים. בקצות האצבעות התחושה היא החזקה ביותר - אנשים עיוורים יכולים לקרוא כתב בריל בכך שהם ממששים נקודות בולטות בעזרת קצות אצבעותיהם הרגישות. יש תאים באצבעות המסוגלים לחוש טמפרטורה גם אם "נבלבל" את המוח ונעביר את הידיים ממים חמים מאוד למים קרים. עדיין נבחין מיד בהבדלים.

העלון להצלחתם של: נועה פנינה בת ז'בה- זיווג הגון, נועה פנינה בת ז'בה- זיווג הגון, רחל נחמה בת ז'בה- זיווג הגון, שמואל בן סוזן- רפואה שלמה, שרה בת קיילה- הצלחה וכל הישגות, אוריאל בו ציונה- זרע קודש בר קיימא, שירה בת הילה- הצלחה בכל ובריאות.

מוזכר הרבנים הרב הגאון רבי יגאל כהן שליט"א
וגם בשלוחה מיוחדת 5293* שלוחה 8 < 13 בחיזוק יומי ושגורים מלאים

בחסדך בטחתי

מידת הקנאה

הקנאה היא מידה שמלווה אותנו משחר ילדותנו. תנסו להיזכר מה היה קורה אם רק היה מעז מישהו לקחת לנו צעצוע מסים, מיד היינו נלחמים כנגדו להחזיר לנו את המשחק, ואם חלילה אחד מהאחים קבל ממתק מאבא, הרי זה היה שוה בעינינו לחורבן בית המקדש. אם ברצונכם לראות עד כמה מידת הקנאה טבועה בנו, תנסו לתת ממתק לאחד מילדיכם לפני אחיו, ותראו מיד את תגובתם: "למה רק לו? מה אתי?" - והדברים מוכרים לכולם.

בכפם. וחושבים הם שעושים זאת לשם שמים, ואינם מבינים שהקנאה מדברת מגורום. ואם בארזים נפלה שלהבת, מה נאמר אנחנו?

לדעתי, רוב האנשים שלוקים במידה מגנה זו, אינם מודעים למחלה שמקנת בתוכם, ואם היו מבינים כמה נזק גורמת להם מדה זו, ועד כמה היא משפיעה על חייהם, ודאי שהיו עושים כל מאמץ כדי להפך לטובי עין כמו שאסביר בהמשך.

למה איני מאושר?

הקנאה מבטלת את האפשרות שנהיה מאשרים מפני שאפלו אם ישלח לנו הבורא יתברך את כל משאלות לבנו, ברגע שנראה את חברנו שקחבל יותר מאתנו, מיד השמחה תפרח מלבנו, ממש כמו המן הרשע שהגיע לגדולה וכולם כרעו והשתחוו להמן. ולכאורה הוא היה צריך לשמח, אבל קנאתו למרדכי היהודי העבירה אותו מן העולם.

פעמיים שגם לימוד התורה שלנו נובע מקנאה בזולת, ובמקום ללמוד כדי לעשות נחת רוח אמיתית לבורא יתברך עסוקים בלמוד כדי לקבל כבוד כמו רב פלוני. ואפשר לדמות את זה לסטיה קלה מאד בסיבוב ההגה שבתחלה לא נרגיש בשוני בנסיעה, אבל לאורך זמן הסטיה תגדל עד מאד, כך גם בעל הקנאה מתחיל בטעות קטנה שלא ביער מעצמו מידה זו, וסופו שיכול לאבד את עולמו כמו שאמר התנא באבות (פ"ד משנה כא): "הקנאה התאוה והכבוד מוציאם את האדם מן העולם".

הקנאה מלווה אותנו בכל מעשינו בחיים. אדם יכול לקנא בחברו שמצא בת זוג טובה יותר ממנו ונולדה לו בת בחסד של חנים מאת השם יתברך. הוא לא נהנה מטובתו של השם, מפני שלחברו נולד בן. אם הצליח לקבל תשעים במבחן, עדין אינו מספיק משום שחברו קבל ציון יותר טוב ממנו. אם קנה דירה משלמת בשבילו, לא ירגיש ספוק כיוון שחברו השיג דירה יפה יותר ובמחיר נמוך יותר. ואם קנה רכב, הוא ינהה ממנו עד שיראה את השכן עם רכב יקר יותר.

(מתוך הספר יגל ליבי - הרב יגאל כהן שליט"א)

ואם תשאלו: "מתי זה נעלם מאתנו?"
התשובה היא - "זה עדין לא נעלם, רק אנחנו מתביישים לומר בפה: 'למה לו יש ולי אין'". כמעט לכל אחד מאתנו יש קנאה מסוימת על החבר, וזה דבר שמונע אותנו מלהיות בשמחה אמיתית בעבודת השם".

תוצאות הקנאה: שלמה המלך מלמד אותנו (משלי יד, ל): "ורקב עצמות קנאה", הקנאה כל כך חודרת לתוכנו עד שמגיעה לעצמותינו ומביאה אותם לידי רקובן. אדם ששולטת בו מידה מגנה זו, יכול להגיע על ידה לכל הפשעים שבעולם כמו שאומרת הגמרא: "החמדה מביא לידי גנבה, ואם לא יצליח במשימתו, אפלו ירצח את בעלי הדבר שחומד בו".

וכך עשה אחאב מלך ישראל שאשתו המרשעת, איזבל, חמדה את הכרם הסמוכה לביתם שהיתה שיכת לנבות הזרעאלי. בתחלה בקש אחאב לקנות ממנו את הכרם, ומאחר שלא הסכים נבות למכר את הכרם שירש מאבותיו, הלך המלך ושחד שני עדי שקר שיעידו על נבות שקלל את השם ואת המלך, וכך הוציאו את נבות להורג. והלכה היא שהמורד במלכות נכסיו עוברים למלך, ועל זה הוכיח אותו אליהו הנביא (מלכים א.א, ט): "הרצחת וגם ירשת".

לצערנו, אפלו תלמידי חכמים שלומדים ומלמדים תורה לרבים, פעמים שלא שמים לבם, ונכנסת בהם מדת הקנאה עד שמכפישם אחרים על לא עול

מדי שבוע מתחדשים מגוון הרצאות מומיטב הרבנים

ב'קו בית מרן' שלוחה 8

- הרה"ג מרדכי נויגרשל שליט"א - הקש 10
- הרה"ג מיכאל לסרי שליט"א - הקש 11
- הרה"ג יצחק פנגר שליט"א - הקש 12
- הרה"ג יגאל כהן שליט"א - הקש 13
- הרה"ג אבנר קוואס שליט"א - הקש 14
- הרה"ג יחיאל יעקובזון שליט"א - הקש 15
- הרה"ג יהודה יוספי שליט"א - הקש 16
- הרה"ג שלמה לוינשטיין שליט"א - הקש 17
- הרה"ג דוד אהרוני שליט"א - הקש 18
- הרה"ג ליאור גלזר שליט"א - הקש 19

- מרן רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל - הקש 1
- מרן חכם בן ציון אבא שאול זצוק"ל - הקש 2
- הרה"ג שלום שבדרון זצוק"ל - הקש 3
- הרה"ג ניסים יגן זצוק"ל - הקש 4

- הרה"ג ראובן אלבז שליט"א - הקש 5
- הרה"ג בן ציון מוצפי שליט"א - הקש 6
- הרה"ג ברוך שרגא שליט"א - הקש 7
- הרה"ג מאיר אליהו שליט"א - הקש 8
- הרה"ג אייל עמרמי שליט"א - הקש 9

האזינו עכשיו *5293 שלוחה 8

העלון להצלחתם של: אילנה שירה בת ציפורה - זיווג הגון, חיים שלמה בן אביבה - הצלחה בכל, יענטל מרים בת קרול רחל - זרע בר קיימא, זואעד בן יעל - חזרה בתשובה, אשרה בת אברהם יעקב וטובה - לעילוי נשמת, שלמה בן יעפת רפואה וזיווג.